

1866. Dets gode Egenskaber lader jeg uførtalt, de blev nævnt af den ærede Ordfører for Højre, og jeg er deri enig med ham. — Til dets Forhandlinger har store Navne været knyttede, Navne paa kundskabsrige og indsigtfulde Mænd, som i Almindelighed kom fra Højre, for Højre var jo egentlig det hele Landsting, og megen udmærket og megen nyttig Kritik er ogsaa kommet til Orde her i Landstinget. Jeg nægter ikke, ja, jeg har Lyst til at udtale, at der over dette Landsting, der blev skabt i 1866, over dets Forhandlinger har været en Tone, en Stil, en Aand, hvad man vil kalde det, hvis Kultur og Dannelse enhver uvilkaarlig i hvert Fald har stræbt at tilegne sig. Men det er en Sag for sig. Dette Præg var ikke Formaalet for Landstingets Skabelse i 1866. Nej, det Landsting, som da blev skabt, blev skabt bevidst som Modsætning til Folketinget, for at det kunde tage Kampen op mod Folketinget, naar Højre, hvad der var at forudse, mistede sit Flertal i Folketinget og kom i Mindretal i Befolkningen. Det var aldeles ikke et prøvende og overvejende og kontrollerende Landsting, saaledes som nu Stikordene lyder, men det var et Landsting, som kunde og skulde sætte haardt imod haardt, det var et Kampting; det var ikke et mæglende og mildnende Ting, det var et dømmende Ting, som skulde have Hals- og Haandsret over dansk Politik, og som ogsaa fik det. For saaledes blev jo Landstinget brugt. De Herrer kan jo ikke se bort fra Historiens Vidnesbyrd, just naar vi skal til at bygge Historie op; saaledes blev Landstinget brugt og det ikke i et Øjeblik Panik, ikke i Frygt for anarkistisk Uro eller revolutionære Rædsler, man havde jo ikke en Gang opfundet Socialistforskrækkelse den Gang, hvor der sad en eller to Socialdemokrater i Folketinget. Nej, det blev brugt saaledes i Aarevis, koldblodigt og villiefast, i Kampen mod Folketinget. Det var da ikke et Landsting, som den ærede Ordfører for Højre nu sagde, der sad som Konservatismens Betyggelse, saaledes stod det ingenlunde for Befolkningen den Gang. For Folketinget og for den store Del af Befolkningen — naturligvis ikke for Højre — stod dette Landsting som Statskupets Ting, hvorfra Stormen mod Forfatningen og Grundloven udgik. Dette kan jo ikke være glemt, disse Kendsgerninger hører jo til vor Historie, og jeg ser ogsaa omkring mig Ansigter paa mange, der har deltaget i Kampen den Gang, og som maaske

nu er mindre stolte over, at de deltog i denne. Men derfor kan det ikke være glemt. Og naar der saa rejses en Kamp mod dette Landsting af 1866, saa maa enhver, der staar udenfor Højre, være med til at søge dette Ting ændret, naar Lejlighed gives. Og jeg vil se det, før jeg tror det, at nogen her i denne Sal, som ikke hører til Højre, vil rejse sig og ved sin Holdning eller ved sin Afstemning vil bidrage til, at Landstinget af 1866 bevares for Mændene fra 1866, for deres Efterkommere og for deres Politik. Derfor havde den højtærede Konseilspræsident ganske Ret, da han ved Forelæggelsen af dette Lovforslag i Folketinget mindede om Provisorieaarenes Kampe, og da han senere hen berørte de Ydmygelser, som Højre den Gang beredte sine Modstandere. Og naar derfor den højtærede Konseilspræsident har rejst en saadan Fane, bliver den et Samlingsmærke, og saa nødes vi til at følge ham. Og de 3 Grupper, som er nævnt, maa i dette Tilfælde, for dette Formaalets Skyld, blive ad hoc til eet Parti; dette er en politisk Nødvendighed. Dette Forbund vil ikke bryde, denne Traad kan ikke slides itu eller slides tynd ved politiske Machinationer. Den holder nok, hvis Regeringen ikke svigter sin Politik, hvad jo i dette Øjeblik intet lader formode. Hvis dette ikke sker, vil Forbundet holde, og ingen af de 3 Grupper gaar hjem til sin Lejr igen, før Sagen er gennemført. Derfor kan jeg ogsaa skønt gammel Modstander af den højtærede Konseilspræsident, og skønt vi ofte bar Vaaben paa hinanden, vel lykønske ham til den ærefulde førende Stilling, han i dette Øjeblik indtager, og til denne Politik, der hæver sig over den daglige Strid mellem Moderat og Radikal, som har været i en Aarrække, og som vi begge i mange Aar har deltaget i — hvad der for Resten ikke gør os yngre. I dette Øjeblik har den højtærede Konseilspræsident et blankt og skinnende Vaabenskjold, paa hvilket der staar de gammeldags Ord, i hvilke der alligevel er en Art Øksehugklang lige fra den store Revolutions Dage, de Ord „statsborgerlig Lighed“, som altid har været Samlingsmærke for Demokrati imod Privilegierne. Og jeg skal ikke nægte, at dette Skjold for mig er som en Kærlighedens Kaabe, der dækker over Vildfarelser, som jeg — naturligvis ikke den højtærede Konseilspræsident — mener, at han tidligere har gjort sig skyldig i. Hvis nu den højtærede Konseilspræsident faar Held til at gennemføre dette Forslag